

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.III.20.096/2024/10.

A felperesek: Felperes1 I.r.

cím3

Felperes2 II.r.

cím5

A felperesek képviselője: Dr. Oláh Csaba Péter Ügyvédi Iroda

Dr. Oláh Csaba Péter ügyvéd

cím24

Az alperesek: Alperes1 I.r.

Cím1

(idézhető címe: Alperes2.

cím2)

Alperes2. II.r.

Cím4

Alperes3 III.r.

(ismeretlen helyen tartózkodó)

Az I-II.r. alperesek képviselője: Szederjessy Ügyvédi Iroda

Dr. Szederjessy Nikoletta ügyvéd

cím27

III.r. alperes képviselője: Dr. Gyalog András ügygondnok

cím29

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása és járulékai

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.308/2022/24.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes 25.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

A helység1 külterület helyrajzi számlú ingatlan tekintetében néhai Személy1 házastársi közös vagyon jogcímén szerzett tulajdoni illetőségének mértékét 3/8-ad arányban állapítja meg.

Mellőzi a Megyei Kormányhivatal helység1i Járási Hivatal Földhivatali Osztályának megkeresését a néhai Személy1 javára megállapított tulajdoni hányadok házastársi közös vagyon jogcímén való bejegyzése céljából.

Mellőzi az I.r. alperest a felperesek javára személyenként 2.270.240.- (kettőmillió-kettőszázhetvenezer-kettőszáznegyven) forint, valamint az I. r. felperes javára további 1.504.900.- (egymillió-ötszáznégyezer-kilencszáz) forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r.-II.r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.734.900 (egymillió-hétszázharmincnégyezer-kilencszáz) forint elsőfokú perköltséget.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit ezt meghaladóan helybenhagyja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 3.619.500 (hárommillió-hatszázötvenkilencezer-öttszáz) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az I.r. alperes jogosult külön kérelemre visszaigényelni az illetékügyben eljáró hatóságnál 2.500.000 (kettőmillió-öttszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, melyről a rendelkező rész egy kiadmányának elsőfokú bíróság általi megküldésével értesíteni rendeli az I.r. alperes lakóhelye szerint illetékes állami adóhatóságot.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A másodfokú bíróság által irányadónak tekintett tényállás

[1] Az I. r. alperes és néhai Személy1 1989-ben kötöttek házasságot.

[2] Néhai Személy1 három gyermeket hozott a házasságba, az akkor még kiskorú I. r. felperest, valamint a II. r. felperest és Alperes3 III.r. alperest, akik akkor már nagykorúak voltak, és önálló háztartásban éltek.

[3] Az I. r. alperes a házasságkötést megelőzően parkettázóként, majd fuvarozó vállalkozóként az akkori átlagot jelentősen meghaladó jövedelemre tett szert, így már a házasságkötést megelőzően számottevő megtakarítással rendelkezett. A házasság időtartama alatt a korábban megszerzett vagyonát, valamint a tovább gyarapodó, immár a házastársával közös pénzeszközeit is további vállalkozásokba, illetve befektetésekbe forgatta.

[4] Néhai Személy1 az I. r. alperes által alapított egyik cégben munkaviszonnyal rendelkezett, azonban elsősorban a család ellátásával foglalkozott.

[5] Az I. r. alperes a házasság időtartama alatt több gazdasági társaság alapításában és működtetésében is részt vett.

[6] Az I.r. alperes - további két személlyel - 1992. április 14-i társasági szerződéssel alapította meg a cég1 Kft.-t, amelyben az I. r. alperes 16 %-os üzletrésszel rendelkezett.

[7] A helység2i cégiratok tanúsága szerint a cég2 1993-ban alakult oly módon, hogy a gazdasági társaság részvényeinek jelentős része az I. r. alperes pénzt kezelő

vagyonkezelő letéti őrzésében állt (48 db egyenként 1.000 CHF névértékű részvény), és további egy-egy db részvény két magánszemély tulajdonában volt.

[8] Az I. r. alperes és a cég2 1993. december 14-én alapította meg az Alperes2-t, azaz a II. r. alperes gazdasági társaságot. A cég2 5.070.000 Ft-ot, míg az I. r. alperes 10.000.000 Ft-ot fizetett meg a cég törzstőkéjeként, továbbá a cég2 35.000.130 Ft értékű apportot biztosított a II. r. alperesi társaság részére.

[9] A házastársak nevében - 2004. február 2-i keltezéssel - házassági vagyoni szerződés készült, amely szerint mindazon vagyontárgy, ami az egyik házastárs nevén van nyilvántartva vagy a későbbiekben a helyébe lép, az annak a félnek a kizárólagos tulajdonát képezi, akinek a nevén van. Rögzítették azt is, hogy a házassági együttélés alatt az egyik fél részéről szerzett jövedelem, illetve a különvagyon haszna az adott fél különvagyonának minősül, azaz nem válik közös tulajdonná. Az I. r. alperes vállalta, hogy házastársa részére megfelelő színvonalú eltartást fog biztosítani.

[10] A házastársak 2006. decemberében közösen alapították a cég3 Kft.-t, amelyben 1,5 – 1,5 milliós névértékű üzletrésszel mindketten tulajdonostársak voltak.

[11] A házastársak 2016. augusztus 15-én szerződést kötöttek, amely szerint néhai Személy1 a tulajdonában lévő üzletrészt - ellenérték nélkül - átadja az I. r. alperesnek házastársi közös vagyon megszüntetése jogcímén. Ennek alapján a cégbíróság 2016. augusztus 15-i hatállyal törölte néhai Személy1 tagsági jogviszonyát.

[12] A cég3 Kft.. 2017. január 4-én megszűnt, és beolvadt a II. r. alperes gazdasági társaságba.

[13] Néhai Személy1 2011. február 14-én kelt adásvételi szerződéssel 11.500.000 Ft vételárért értékesítette a kizárólagos tulajdonában lévő cím31 szám alatti társasházi lakását. A vételárat a házastársak felélték, illetve néhai Személy1 egészségügyi kezelésére fordították.

[14] 2016. évtől néhai Személy1 egészségügyi állapota - az elhatalmasodó Parkinson-kór miatt - rohamosan romlott, majd 2017. január 12-én elhunyt.

[15] közjegyző1 közjegyző előtt 42022/Ü/87/2017. számon folyamatban lévő hagyatéki eljárásban néhai Személy1 hagyatékeként a helység3i helyrajzi szám2-ú beépítetlen terület ½ tulajdoni hányadát, valamint az örökhagyó nevén lévő bank1 Zrt-nél vezetett fizetési számlát tüntették fel.

[16] A törvényes öröklés rendje szerint az I-II. r. felperesek, valamint Alperes3 III.r. alperes, illetve az I. r. alperes - egymás közt egyenlő arányban - örökösök. A közjegyző az I-II. r. felpereseknek – a keresetlevélben feltüntetett – további 31 ingatlant érintő hagyatéki örökösödési igényét egyéb peres útra irányította.

Kereseti kérelem

[17] Az I-II. r. felperesek a pontosított kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a házastársak között 2004. február 2-án kelt házassági vagyoni jogi szerződés nem jött létre, mivel azt nem az örökhagyó írta alá. Ennek jogkövetkezményeként megállapítani kérték, hogy a keresetlevélben (2019. február 20-i irat) tételesen felsorolt, 30 db - az I., illetve II. r. alperes tulajdonaként nyilvántartott – helység4i, helység5i, helység1i, helység6i, helység7i, helység8i ingatlanok ½ tulajdoni hányada az örökhagyó tulajdonában áll.

[18] Indítványozták az illetékes földhivatalok megkeresését az örökhagyó közbeni tulajdonszerzésének ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése céljából.

[19] Kérték, hogy a bíróság hívja fel az eljáró közjegyzőt, hogy a keresetben megjelölt ingatlanokat a hagyaték tárgyaként tüntesse fel, és a törvényes öröklés rendje szerint adja át a törvényes örökösök részére.

[20] A felperesek - vagyilagosan - a 2004. február 2-i házassági vagyoni jogi szerződés semmisségének megállapítását kérték jogszabályba ütközés [rPtk. 200. § (2) bekezdés első fordulata és Csjt. 27. § (3) bekezdése], illetve jóerkölcsbe ütközés jogcímén. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés létre nem jötte esetére előterjesztett kérelmeiket tartották fenn.

[21] A felperesek kérték a házastársak között 2016. augusztus 15-én létrejött üzlet rész átruházási szerződés létre nem jöttének megállapítását, mivel azt nem az örökhagyó írta alá; másodlagosan indítványozták a szerződés semmisségének megállapítását jogszabályba ütközés (Ptk. 6:95. §, 2:9. §, 2:24. §, 6:97. §, 4:65. §), valamint jóerkölcsbe ütközés (Ptk. 6:96. §) jogcímén.

[22] Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a felperesek kérték a II. r. alperesben fennálló 50 %-os mértékű üzlet részre az örökhagyó közbeni tulajdonszerzését - házastársi közös vagyon és beolvadás jogcímén - megállapítani az örökhagyó cég3 Kft.-ben lévő 50 %-os üzlet részének az Alperes2-be történt beolvadására tekintettel; valamint kérték felhívni a közjegyzőt az immár a hagyatékhoz tartozó üzlet rész örökösök részére történő átadására.

[23] A II. r. alperest a fentiek tényszerűsége kérték kötelezni.

[24] A felperesek kérték a cím31 szám alatti lakás értékesítéséből befolyt vételár ½ részének, azaz 5.750.000 Ft-nak a hagyatéki leltárba történő felvételét és a közjegyző felhívását arra, hogy az I. r. alperest ezen összeg kiadására kötelezze.

[25] A III.r. alperest a fentiek tényszerűsége kérték kötelezni.

[26] A per költsége igényt tartottak.

[27] Az I-II. r. felperesek a keresetük indokaként arra hivatkoztak, hogy a támadott szerződések létre nem jötté, illetve érvénytelensége esetén a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. tv. (Csjt.) 27. § (1) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 4:37.§. (1) bekezdés, 4:38. § (2) bekezdése értelmében a házastársak között a házassági életközösség idejére vagyontársaság keletkezik, és a házastársak osztatlan közös tulajdonává válik mindaz, amit a házassági életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön szereztek, kivéve azt, ami valamelyik házastárs különvagyonához tartozik.

[28] Mivel a perbeli ingatlanokat a felek a házassági életközösség ideje alatt vásárolták, ezért attól függetlenül, hogy azok az I. r. alperes kizárólagos tulajdonaként kerültek bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba, ezen ingatlanok $\frac{1}{2}$ részét érintően az örökhagyó ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosnak minősül, így az $\frac{1}{2}$ illetőségük a hagyatékok tárgyat képezi.

[29] A rPtk. 673. § (2) bekezdése, valamint a Ptk. 7:87. § (2) bekezdése értelmében az örökös az öröklés megnyíltával megszerzi a hagyatékokat, ezért az örökös az örökhagyó ingatlan-nyilvántartáson kívüli vagyont képező ingatlanra is az örökhagyó halálával ingatlan-nyilvántartáson kívül tulajdonjogot szerez.

[30] A felperesek hangsúlyozták, hogy a Csjt. 27. § (1) bekezdése, valamint a Ptk. 4:38. § (2) bekezdése értelmében az I. r. alperes különvagyonának haszna is közös vagyonnak minősül.

[31] A felperesek a 2016. augusztus 15-i megállapodást érintően nem csak az örökhagyó aláírásának hiányára, hanem arra is hivatkoztak, hogy ekkor már az örökhagyó az egészségi állapota miatt szerződéskötési képességgel, belátási képességgel már nem rendelkezett.

[32] A Ptk. 2:24. §-a értelmében a 2016. augusztus 15-i szerződés a cselekvőképesség részleges korlátozottsága miatt semmis, a szerződésből ugyanis megállapítható, hogy az örökhagyó számára az egyértelműen hátrányos volt.

[33] A felperesek a Csjt. 27. § (3) bekezdése és Ptk. 4:65. §-a alapján arra is hivatkoztak, hogy a közös vagyont megszüntető megállapodás érvényességéhez közokiratba vagy jogi képviselő által ellenjegyzett magánokiratba foglalásra lett volna szükség.

[34] Az I-II. r. felperesek a 15.P.20.091/2019/93. számú beadványukban további, az I. r. alperes tulajdonaként nyilvántartott 31 db ingatlanra jelentették be tulajdonjogi igényüket öröklés jogcímén, és kérték a perindítás tényének feljegyzését, azonban további tényelődást nem tettek, határozott kereset kérelmet erre vonatkozóan nem terjesztettek elő.

[35] Arra is hivatkoztak, hogy az I. r. alperes bérleti szerződés útján hasznosította az ingatlanokat, amelyből évente 18.000.000 Ft összegű jövedelemhez jutott, amelynek fele összege az örökhagyót illette.

[36] Az elsőfokú bíróság 105. és 109. számú, majd a 159. sz. végzésével – határozott kereseti kérelem hiányában – a perfeljegyzési kérelmeket elutasította, továbbá a 158. sz. végzésével az üzletrész átruházási szerződés uzsorás és színlelt jellegére hivatkozást, mint keresetváltoztatást szintén elutasította.

Ellenkérelem

[37] Az I-II. r. alperesek a kereset elutasítását kérték.

[38] Azzal érveltek, hogy a megállapodásokat az örökhagyó írta alá, és azok a keresetben megjelölt egyéb okokból sem érvénytelenek.

[39] Az I.r. alperes állította, hogy a keresettel érintett ingatlanok és vagyontárgyak a különvagyonát képezik; azok vételárának fedezetéül – a felek közös vagyonának hiányában - a házasságkötés előtti vállalkozói tevékenységből származó jelentős jövedelme, továbbá a helység⁹i ingatlan bérbeadásából majd eladásából származó bevétele, és a házasság időtartama alatt keletkezett egyéb különvagyonai pénzeszközei szolgáltak. Részletes levezetést csatolt arra vonatkozóan, hogy mikor, milyen különvagyonából mely ingatlanok vásárlására került sor.

[40] Az I.r. alperes állította, hogy az örökhagyó cím³¹-i lakásának ellenértékét felélték.

[41] Az I.r. alperes arra hivatkozott, hogy a 2004. évi szerződés a tényleges tulajdoni állapotot deklarálta. A szerződés megkötésének célja az volt, hogy az örökhagyó első házasságából született gyerekei az ő munkájának eredményéből ne részesüljenek.

[42] Az I.r.-II.r. alperesek érvelése szerint a 2016. augusztus 15-i üzletrészt átruházó szerződés megkötésének időpontjában az örökhagyó - a beszerzett orvosi zárójelentések alapján is - cselekvőképessé volt, ügyletkötési képességgel rendelkezett.

[43] A 2016. augusztus 15-i szerződés formai okból sem érvénytelen, mert a már megosztott üzletrészre nem vonatkozik a közokirati vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokirati forma, a cégeljárásban született határozatok megtámadására pedig a felperesek nem jogosultak.

[44] Az I.r.-II.r. alperesek arra is hivatkoztak, hogy a II.r. alperes egyszemélyes gazdasági társaság, így a törzsbetét nem állhat több tag közös tulajdonában. A II.r. alperes, az Alperes². önálló jogi személy, ezért a vagyona nem képezheti házastársi közös vagyon részét.

[45] Kifejtették, hogy az örökhagyó javára történő ingatlan-nyilvántartásba és cégnyilvántartásba való tulajdonjog bejegyzésekre vonatkozó kereseti kérelem azért

megalapozatlan, mivel az elhunyt személy már nem jogképes, javára semmiféle jogot közhiteles nyilvántartásba bejegyezni nem lehet.

[46] Az I.r.-II.r. alperesek vitatták az ingatlanok felperesek általi értékmegjelölését, a csatolt szerződések igazolják, hogy az I.r. alperes töredék összegeként jutott hozzá az ingatlanokhoz.

[47] Az I.r.-II.r. alperesek eljárás szabálytalansága iránti kifogást terjesztettek elő. Kifejtették, hogy a perben az örökhagyó gyermekei érvényesítenek - a vagyontöredék védelme alapján történt tulajdonszerzésre hivatkozással - „egy közös jogot” az örökhagyó házastársával szemben, ezért kényszerű pertársaság csak a felperesi oldalon jöhet létre. Az I.r.-II.r. alperesek álláspontja szerint eljárásjogi szempontból nincs lehetőség a testvér III.r. alpereskénti perbevonására.

[48] Az I.r.-II.r. alperesek a megismételt eljárásban eljárás szabálytalansága iránti kifogást terjesztettek elő. Kifejtették, hogy a perben az örökhagyó gyermekei érvényesítenek - a vagyontöredék védelme alapján történt tulajdonszerzésre hivatkozással - „egy közös jogot” az örökhagyó házastársával szemben, ezért kényszerű pertársaság csak a felperesi oldalon jöhet létre. Az alperesek álláspontja szerint eljárásjogi szempontból nincs lehetőség a testvér III.r. alpereskénti perbevonására.

[49] A III.r. alperes a perben nem nyilatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéleti döntése és indokai

[50] A Székesfehérvári Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy néhai Személy1 tulajdonát képezték az alábbi ingatlanok:

- helység5 külterület helyrajzi szám3 – fele

-helység5 külterület helyrajzi szám4 – fele

- helység5 külterület helyrajzi szám5 – fele

- helység5 külterület helyrajzi szám6 – fele

- helység1 belterület helyrajzi szám7 – fele

- helység1 belterület helyrajzi szám8 – 5616/6012-ed (ötezer-hatszáztizenhat/hatezer-tizenketted) fele

- helység1 külterület helyrajzi szám1 – fele

- helység1 külterület helyrajzi szám9 – fele

- helység1 külterület helyrajzi szám10 – 6552/6984-ed (hatezer-ötszázötvenkettő/hatezerkilencszáznolcvannegyed) fele

- helység6 külterület helyrajzi szám14 – fele

- helység1 külterület helyrajzi szám11 – fele

- helység1 külterület helyrajzi szám12 – fele

- helység1 külterület helyrajzi szám13 – 3780/4032-ed (háromezer-hétszáznyolcvan/négyezer-harminckett) fele

- helység7 külterület helyrajzi szám15 – fele

- helység8 külterület helyrajzi szám16 helyrajzi szám – fele

- helység8 külterület helyrajzi szám17 – fele tulajdoni hányada,

amely tulajdoni hányad alapján a fenti ingatlanok a közjegyző1 közjegyző előtt 42022/Ü/87/2017. számon folyamatban lévő hagyatéki eljárásban a hagyatékok tárgyat képezik.

[51] Az elsőfokú bíróság az ítélet jogerős példányával megkeresni rendelte a Megyei Kormányhivatal helység1i Járási Hivatal Földhivatali Osztályát, hogy a fenti ingatlanokra néhai Személy1 javára az őt illető tulajdoni hányadot házassági vagyontöredék címén jegyezze be.

[52] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[53] Rendelkezett arról, hogy az I. r. alperes 15 napon belül köteles megfizetni felpereseknek személyenként 2.270.240.-Ft-ot, valamint I. r. felperesnek szintén 15 napon belül további 1.504.900,- Ft perköltséget. A felperesek személyenként kötelesek megfizetni II. r. alperesnek 15 napon belül 2.002.790,- Ft perköltséget.

[54] Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy az I.r.-II.r. a felperesek Csjt. 27.§. (1) bekezdésére alapított érvelésével szemben arra hivatkoztak, hogy az örökhagyó és az I.r. alperes a házassági életközösségük tartamára az egymás közti vagyoni viszonyait a Csjt. 27. § (2) bekezdése alapján a 2004. és 2016. évi szerződésekkel a Csjt. általános rendelkezéseitől eltérően rendezték, és attól eltérően határozták meg, hogy mely vagyon kerül a közös-, illetőleg a különvagyonukba.

[55] Ennek alapján a perrel érintett ingatlanok $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadának az örökhagyó tulajdonába kerülése, ebből következően a hagyatékba tartozása annak függvénye, hogy a házastársak közt létrejött 2004. évi és 2016. évi szerződések megtámadása eredményre vezet-e.

[56] A perben beszerzett igazságügyi írásszakértői vélemény alapján azonban az elsőfokú bíróság – a felperesek kereseti kérelmének helyt adva – megállapította, hogy a 2004. február 2-i vagyontöredéket megszüntető megállapodáson nem néhai Személy1 aláírása szerepel, ezért a szerződés nem jött létre, az alperesek arra jogot nem alapíthatnak.

[57] Az írásszakértő a 2016. augusztus 15-i szerződést érintően úgy nyilatkozott, hogy az eredeti példány hiányában az aláírás hitelességére vonatkozóan szakértői megállapítás nem tehető, az aláírási példány vizsgálatra alkalmatlan. Sem a feleknél, sem pedig - iratkezelési hiányosság miatt – a szerződést ellenjegyző ügyvédnél a vizsgálatra alkalmas, eredeti példány nem volt fellelhető. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a 2016. augusztus 15-i szerződés a házastársak között létrejött.

[58] Az elsőfokú bíróság az I.r.-II.r. alperesek Ptk. 4:57. § (2) bekezdésére alapított érvelése alapján megállapította, hogy a támadott szerződést érintően közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalásra nincs szükség, ugyanis a cég3 Kft. üzletrészeire vonatkozóan a vagyonmegosztás megtörtént, a cégnyilvántartásban a változást átvezették, ezért a 2016. augusztus 15-i szerződés fentiek szerinti, formai okokból történő érvénytelensége nem állapítható meg.

[59] A felperesek a Ptk. 2:9. §-a, másodlagosan a Ptk. 2:20. §-a alapján is hivatkoztak az üzletrésre vonatkozó szerződés érvénytelenségére. Ezért az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a szerződéskötés időpontjában a betegsége befolyásolta-e az örökhagyó ügyei vitéléhez szükséges belátási képességét.

[60] A bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértő – a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján - azt állapította meg, hogy az örökhagyó belátási, szerződéskötési képességét a szellemi állapota ugyan korlátozta, de 2016. augusztusban még azt nem zárta ki.

[61] A felperesek az orvosszakértői véleményt elfogadva azt állították, hogy semmis a korlátozott cselekvőképessége miatt szerződéskötésre képtelen örökhagyó akaratnyilatkozata, amely relatív semmisségre az örökhagyó érdekében hivatkoztak (Ptk. 2:24. §).

[62] Az I.r.-II.r. alperesek azonban alappal érveltek azzal, hogy - a Ptk. 2:8. § (1) bekezdése és 2:9. § (1) bekezdése értelmében - csak abban az esetben tekinthető semmisnek a 2016. augusztus 15-i szerződés, amennyiben az örökhagyó teljes cselekvőképessége megállapítható.

[63] A cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezés hiányában az örökható nem minősült korlátozottan cselekvőképésnek, ami a szerződéskötés akadályát képezhetett volna. A szerződés érvénytelensége ugyanis jogerős ítéleti döntés nélkül csak a belátási képesség teljes hiányához köthető.

[64] A 2016. augusztus 15-i megállapodás érvénytelensége a Ptk. 6:96. §-a szerinti jóerkölcsbe ütközés jogcímén sem állapítható meg, a felperesek ugyanis az erre vonatkozó jogi érvelésüket nem fejtették ki.

[65] Az elsőfokú bíróság az I.r.-II.r. alperesek - 2004. évi szerződés írásszakértői értékelését követően előterjesztett, és a Csjt. 28. § (1) bekezdés a) és d) pontjaira alapított - érdemi védekezésére tekintettel vizsgálta, hogy a házasság időtartama alatt a házastársak milyen közös, illetve különvagyoni forrásokkal rendelkeztek, és a perbeli ingatlanok megvásárlására az I.r. alperes különvagyona szolgált-e fedezetül.

[66] E körben az I.r. alperes személyes előadása, illetve az általa meghallgatni kért számos tanú (testvére, sógora, korábbi kollégái, illetve barátai) vallomása alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az I.r. alperesnek a házasságkötést megelőzően jelentős, 25-30.000.000,- Ft körüli megtakarítása keletkezett, amelynek egy részét bankban helyezte el, másik részét pedig a helység9i és a helység3i családi ház, valamint garázsok felépítésére, illetve munkaeszközként szolgáló, és értékesítésre szánt gépjárművek megvásárlására fordította. Az I.r. alperes a befolyt pénzeszközöket újabb beruházásokba és a vállalkozásai fejlesztésébe forgatta vissza.

[67] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az I.r. alperes különvagyónának minősítette a helység9i ingatlan 5.250.000,- Ft-os vételárát, a Cég2 cég megszűnésekor kiadott 48.000,- svájci frank összeget, valamint az örökségként kapott ingatlanhányad 53.525,- Ft ellenértékét.

[68] Az elsőfokú bíróság azonban rámutatott, hogy a különvagyonnak minősülő vagyontárgyakkal szemben az I.r. alperesnek az 1990-es évektől jelentős kiadásai is keletkeztek. Az építkezéseken (helység9i, helység3i), valamint a gépjármű vásárlásokon túl az alperes a különvagyonából - a tényállásban rögzített - három gazdasági társaságot is alapította, azaz a különvagyoni megtakarításai jelentős részben a céges vagyona befektetésébe fordult.

[69] A korábbi megtakarításokból származó, olyan megmaradt különvagyon, amit az I.r. alperes az ingatlanok vásárlására használhatott volna fel, nem mutatható ki.

[70] A fentiekből következően a nagyrészt 2007. évtől történt ingatlanszerzések - a NAV által igazolt jövedelmeken túl - egyéb forrás hiányában csak a közös vagyona történhettek.

[71] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a felperesek helytálló érvelése szerint a Ptk. 7:87. § (2) bekezdés értelmében az örökös a hagyaték megnyílásával megszerzi a hagyatékot, így az örökös az örökható ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonát képező

ingatlanra az örökhagyó halálával ingatlan-nyilvántartáson kívül szerez tulajdonjogot, és ennek alapján kérheti tulajdonjogának ingatlannyilvántartásba való bejegyzését.

[72] A fenti indokok alapján tehát - a keresetlevélben megjelölt, az I.r. alperes tulajdonaként felsorolt ingatlanok vonatkozásában - az I.r.-II.r. felperesek az örökhagyó tulajdonszerzése alapján örökösnek minősülnek, ezért a fenti ingatlanok a hagyaték tárgyát képezik.

[73] Az Alperes2. II.r. alperes tulajdonában lévő ingatlanok egy részének megszerzésére 2017. évben - jogutódlás jogcímén - a cég3 Kft.. beolvadása miatt került sor, így ezen ingatlanokon fennállt $\frac{1}{2}$ arányú tulajdonjogáról az örökhagyó a 2016. augusztus 15-i érvényes szerződéssel lemondott.

[74] A cég 1994. és 2016. évek közti ingatlanszerzései esetében pedig az állapítható meg, hogy a társaság alapítására az I.r. alperes különvagyonából (házasságkötés előtti megtakarításból) és az I.r. alperes többségi tulajdonában volt cég2 vagyonából került sor, ezért a cégben közös vagyonnak minősülő vagyontárgy már nem volt. Ezen ingatlanokon az örökhagyó tulajdonjoggal nem rendelkezett.

[75] A felpereseknek a cím31-i lakás eladásából származó vételár iránti igényét az elsőfokú bíróság azért nem ítélte megalapozottnak, mivel a rendelkezésre álló peradatok alapján az állapítható meg, hogy a házaselek az ebből származó bevételt felélték, illetve az örökhagyó egészségügyi kezelésére fordították.

[76] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a per tárgyát képező, az I.r. alperes tulajdonaként nyilvántartott, és adásvétel, valamint csere jogcímén megszerzett ingatlanok esetében megállapította, hogy azok a házastársak közös vagyonába tartoztak, és rendelkezett a hagyatéki leltárba történő beállításukról, míg a II.r. alperes ingatlanaira és üzletrészére, valamint a cím31-i lakás vételárára vonatkozó keresetet - bizonyítottság hiányában - elutasította.

[77] Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy a közhiteles ingatlannyilvántartásnak a tulajdonosi láncolatot folyamatában kell tükröznie, ezért az örökösök tulajdonjoga az nyilvántartásban úgy rögzíthető, hogy az a jogszerzés alapját, azaz a jogelőd személyét is tartalmazza.

[78] Erre tekintettel az elsőfokú bíróság rendelkezett az illetékes földhivatalok megkereséséről néhai Személy1 tulajdonjoga bejegyzése céljából.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[79] Az I.r.-II.r. alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a felperesek keresetének elutasítását, és a perköltségben marasztalásukat kérték.

[80] Az I-II.r. alperesek érvelése szerint az elsőfokú ítélet eljárásjogi szempontból azért nem helytálló, mivel Alperes3 III.r. alperessel szemben sem a megállapítási, sem pedig a tūrési kereset feltételei nem állnak fenn, ezért a keresetet érdemben kellett volna elutasítani.

[81] alperes3val szemben megállapítási kereset előterjesztésére azért nincs jogi lehetőség, mivel a kényszerű pertársaságot is megalapozó jogközösség (azaz házastársi vagyontársaság jogcímén érvényesített közös tulajdoni igény) az örökhagyó leszármazói, gyermekei között áll fenn.

[82] Ezért a rPp. 123. § szerinti megállapítási kereset előterjesztését megalapozó, jogvédelmet igénylő helyzet csak a házastárssal szemben és nem a III.r. alperessel (aki szintén leszármazó) áll fenn, ezért a megállapítási kereset előterjesztése vele szemben kizárt.

[83] alperes3val szemben tūrésre irányuló kereset sem indítható.

[84] A jelen perben ugyanis a keresetindítás célja a házastársi közös vagyon létét állító leszármazók (felperesek) tulajdonszerzése.

[85] A tulajdonszerzési szándék – és ennek alapján tulajdonszerzésre irányuló kereset indítása - a fél rendelkezési joga körébe tartozik. Ebből következően a tulajdonszerzés tūrésére a fél nem kötelezhető, azaz fogalmilag kizárt a tulajdonszerzési szándékkal nem rendelkező felet (a III.r. alperest) annak tūrésére kötelezni, hogy jogot szerezzen. Másrészt az is következik, hogy tulajdont szerezni szándékozó leszármazók csak felperesi oldalon lehetnek.

[86] Az I-II.r. alperesek azzal is érveltek, hogy Alperes3 - a 2023. január 3-án küldött emailben - akként nyilatkozott, hogy felperesi pozícióban nem kíván perbe bocsátkozni.

[87] A fenti nyilatkozata ellenére a III.r. alperesként történő perbevonása az rPp. 3. § (1) bekezdésben írt rendelkezési elv megsértését jelenti, bármely személy maga jogosult ugyanis eldönteni, hogy kéri-e a bíróságtól valamely joga megállapítását, vagy sem.

[88] Az I-II.r. alperesek fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú ítélet érdemben sem helytálló, sérti a Csjt. 27. § (1) és 28. § (1) bekezdését.

[89] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem adta megfelelő indokát annak, hogy az egyes ingatlanokat milyen okok miatt tekintette közös vagyoni eredetűnek; nem vizsgálta megfelelő részletességgel, hogy az érintett 16 ingatlan megszerzésére mikor, milyen vételárért, milyen jogcímén került sor, és az adott időpontban milyen pénzeszközök álltak rendelkezésre.

[90] Az I-II.r. alperesek fenntartották azon érvelésüket, hogy a házastársaknak az életközösségük alatt nem keletkezett olyan mértékű közös vagyona, amelyet a perbeli

ingatlanok megvásárlására fordíthattak volna, ezért azok vételárát kizárólag az I.r. alperes különvagyonából fizették.

[91] Azzal érveltek, hogy a csatolt jövedelemigazolásokból kitűnik, hogy az egy főre eső jövedelmük nagyságrendileg megegyezett a mindenkori minimálbérrel, amely a megélhetésre elegendő volt, azonban megtakarításaik nem keletkeztek.

[92] Az I-II.r. alperesek szerint abból, hogy az I.r. alperes havonta 150.000-300.000 forintot adott át az örökhyónak, nem vonható le az a következtetés, hogy a felek jelentős közös vagyonnal rendelkeztek. Az I.r. alperes ezen nyilatkozata csak az életközösség utolsó időszakában átadott összegeket jellemezte; az örökhyónak átadott havi összegek többnyire a minimálbérhez igazodtak.

[93] Az I-II.r. alperesek utaltak arra, hogy az I.r. felperes is elismerte, hogy az örökhyónak csak a mindennapi kiadásokra volt pénze, nem rendelkezett ingatlanvásárlásra fordítható különvagyonnal.

[94] Az I-II.r. alperesek hangsúlyozták, hogy az I.r. alperesnek a különvagyon a egyrészt a házasságkötést megelőzően szerzett jövedelméből származott, amelyet nagyrészt a perbeli cégek megállapítására fordított. A különvagyon másik csoportjába a házasság időtartama alatt megszerzett egyéb különvagyoni források tartoztak.

[95] Az I.r. alperes - az elsőfokú eljárásban előadottakat megismételve - hangsúlyozta, hogy a házassági életközösség időtartama alatt szerzett különvagyon a 5 tételből tevődött össze: az 1988 - 1995 között az édesanyjától ajándékba kapott bérleti díj 493.786 forint összegéből, a helység3i ingatlan 1995. december 12-i eladásából származó 1.700.000 forint vételárból, a helység9i ingatlan 1997. szeptember 18-i eladásából származó 5.250.000 forint vételárból, a Cég2. cég 1999. október 26-i megszüntetésekor részére kiadott, 7.729.440 forint értékű pénzeszközökből, valamint id.Alperes1 után 2008-ban örökölt helység3i helyrajzi szám18.-ú ingatlan tulajdoni hányadának 53.525 forint értékéből.

[96] Az I-II.r. alperesek kitértek arra, hogy az elsőfokú bíróság a helység9i ingatlan után ajándékba kapott bérleti díjat tévesen minősíti - az I.r. alperesi különvagyon hasznaként - közös vagyonnak.

[97] A helység9i ingatlanon az I.r. alperes szülei - a hasznosítás jogára is kiterjedő - haszonélvezeti joggal rendelkeztek, ezért az ingatlan bérbeadásából származó bérleti díj az I.r. alperes szüleit illette. Ezen összegek ajándékozásával a Csjt. 28. § (1) bekezdés d) pontja szerint az I.r. alperes javára különvagyon keletkezett.

[98] Az I.r. alperes kitért arra, hogy az ajándékba kapott bérleti díjból megvásárolt helység8 külterület helyrajzi szám16.-ú ingatlanon található a kizárólagos tulajdonában álló II.r. alperesi cég: ebből következően életszerű, hogy a saját cége székhelyéül szolgáló ingatlant a különvagyonából vásárolta meg figyelemmel arra is, hogy a II.r. alperes később jelentős összegű beruházásokat végzett a területen.

[99] Az I-II.r. alperesek sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a helység3i helyrajzi szám20-ú ingatlan 1995-évi eladásából származó 1.700.000 forintot mely okokból nem tekintette az I.r. alperes különvagyónának, noha ezzel kapcsolatosan az I.r. felperes is akként nyilatkozott, hogy kiskorúként az I.r. alperes valóban az ő nevére íratta ezt az ingatlant, de ilyen jellegű támogatást az I.r. alperestől nem kapott (P.20.091/2019/23. jkv.6.o. 5.bek.).

[100] Az elsőfokú bíróság ítéletének [5] bekezdésében is rögzítette, hogy a vételárat az I.r. alperes az osztrák bankban elhelyezett pénzéből fizette meg. Ebből következően az I.r. alperes fenntartotta azon álláspontját, hogy az ingatlan eladásából származó összeg a különvagyont képezi.

[101] Az I-II.r. alperesek tételesen levezették, hogy a fellebbezéssel érintett 16 ingatlan megszerzésére mikor, milyen vételárért került sor, és az adott időpontban annak fedezetéül milyen I.r. alperesi különvagyon állt rendelkezésre (fellebbezés 13.o. táblázat).

[102] Eszerint az I.r. alperes rendelkezésére álló különvagyon 15.173.226 forint, míg a megvásárolt ingatlanok összértéke 10.087.833 forint volt. Ezen adatokból is kitűnik, hogy a perbeli ingatlanok megvásárlásához közös vagyon hiányában csak az alperesi különvagyon állt rendelkezésre.

[103] Az I-II.r. alperesek a fellebbezésükben részletesen levezették, hogy az I.r. alperes az

- helység7 külterület helyrajzi szám21-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 1994-ben 4.000.000. Ft-ért a házasságkötés előtt szerzett jövedelméből,

- helység8 külterület helyrajzi szám16 hrsz-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 1996.január 16-án 100.000.- Ft-ért az ajándékba kapott 493.786.-Ft bérleti díjból,

- helység8 külterület helyrajzi szám17-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 1996.január 16-án 400.000.- Ft-ért az ajándékba kapott 493.786.-Ft bérleti díjból, valamint részben 2007.július 6-án fizetve a helység3i ingatlan 1.700.000.- Ft vételárából,

- helység6 külterület helyrajzi szám14-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 2001-ben a helység3i ingatlan 1.700.000.- Ft vételárából,

- helység1 külterület helyrajzi szám9-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát,

- helység1 külterület helyrajzi szám11-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát,

- helység1 belterület helyrajzi szám7-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát,

- helység1 külterület helyrajzi szám10-ú ingatlan 6552/6984-ed tulajdoni hányadát,
- helység1 külterület helyrajzi szám13 3780/4032-ed tulajdoni hányadát,
- helység1 belterület helyrajzi szám8 5616/6012-ed tulajdoni hányadát, 2006-ban 500.000.- Ft értékben csereszerződéssel,
- helység1 belterület helyrajzi szám8-ú ingatlan 5616/6012-ed tulajdoni hányadát és a
- helység1 külterület helyrajzi szám10-ú ingatlan 6552/6984-ed tulajdoni hányadát 2006-ban 2.486.970.- Ft-ért a helység9i ingatlan eladásból származó 5.250.000.-Ft-ból és a cég2ből kapott 7.729.440.- Ft-ból,
- helység1 külterület helyrajzi szám13-ú ingatlan 3780/4032-ed tulajdoni hányadát 2006-ban 158.700.- Ft-ért a helység9i ingatlan eladásból származó 5.250.000.-Ft-ból és a cég2ből kapott 7.729.440.- Ft-ból,
- helység1 belterület helyrajzi szám7-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát, és
- helység1 külterület helyrajzi szám9-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 2007-ben 2.257.000.- Ft-ért a helység9i ingatlan eladásból származó 5.250.000.-Ft-ból és a cég2ből kapott 7.729.440.- Ft-ból,
- helység1 külterület helyrajzi szám11-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 2007-ben 69.600.-Ft-ért a helység9i ingatlan eladásból származó 5.250.000.-Ft-ból és a cég2ből kapott 7.729.440.- Ft-ból,
- helység1 külterület helyrajzi szám1-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 2007-ben (1/4 rész ajándék) 207.113.- Ft ért, és
- helység1 külterület helyrajzi szám12-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 2008.július 2-án 408.500.- Fr-ért a helység9i ingatlan eladásból származó 5.250.000.-Ft-ból és a cég2ből kapott 7.729.440.- Ft-ból,
- helység5 külterület helyrajzi szám3-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát, és az
- helység5 külterület helyrajzi szám4-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát,
- helység5 külterület helyrajzi szám5-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát,

- helység5 külterület helyrajzi szám6-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát 2009-ben 3.000.000.- Ft-ért a helység9i ingatlan eladásból származó 5.250.000.-Ft-ból és a cég2ből kapott 7.729.440.- Ft-ból vásárolta meg.

[104] Az helység7i helyrajzi szám21ú ingatlant az I.r. alperes 1994-ben vásárolta a házasságkötés előtt szerzett jövedelméből 4.000.000,- Ft vételárért.

[105] A helység8i ingatlanok (helyrajzi szám16 és/12 hrsz.) 1996-ban kifizetett 100.000,- Ft-os, illetve - a 2007-ben hozzá egyesített ingatlanokkal együtt - további 400.000,- Ft-os vételára fedezetül az I.r. alperes szüleitől ajándékba kapott, összesen 493.786,- Ft bérleti díj, valamint a helység3i ingatlan 1995. december 12-i eladásából származó 1.700.000,- Ft-os vételár szolgált.

[106] Az I.r. alperes a helység6i helyrajzi szám14-ú ingatlant 2001-ben 600.000,- Ft-ért, a helység1i ingatlanokat (helyrajzi szám1-úú, helyrajzi szám9-ú, helyrajzi szám10-ú, helyrajzi szám11-ú, helyrajzi szám12-ú, helyrajzi szám13-ú, helyrajzi szám7-ú, helyrajzi szám8-ú) 2006. és 2008. július 2. között összesen 6.087.883.-Ft-ért 12 ügylettel vásárolta meg, illetve részben csere útján szerezte meg. Ennek ellenértékét a helység9i ingatlan 1997. szeptember 18-i eladásából származó 5.250.000,- Ft, valamint a cég2 1999. október 26-i megszűnésekor I.r. alperes részére kifizetett 7.729.400,- Ft fedezte.

[107] Ugyanezen különvagyonni pénzeszközök szolgáltak az helység5i ingatlanok 3.000.000,- Ft ellenértékének 2009. évi megfizetésére is.

[108] Az I-II.r. alperesek a felperesek részére kirívóan magas összegben meghatározott, és hibásan számított perköltség csökkentését kérték.

[109] Az álláspontjuk szerint indokolt a felperesek javára maximális összegben megítélt ügyvédi munkadíj mérséklése a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (6) bekezdése alkalmazásával.

[110] Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felperesek az I.r. alperes tulajdonában lévő 350.509.515.- forint értékű ingatlanok tekintetében pernyertesek, azonban a 250.000.000 forintos II.r. alperesi üzletrész vonatkozásában pervesztesek, így az I.r. alperessel szemben 58-42 %-ban lettek csak pernyertesek, amit a perköltségviselésről való döntés során figyelembe kellett volna venni.

[111] Tekintettel arra, hogy a felperesek az 1.500.000 forint névértékű cég3 Kft.. üzletrésze vonatkozásában is pervesztesek lettek, ezért az I.r. felperes által utólag megfizetett 1.507.000 forint eljárási illetékből, 708.290 forintot kellene az I.r. alperesnek megtéríteni az I.r. felperes részére (53%-47%).

[112] A perköltség mérséklése azért is indokolt, mivel az elsőfokú bíróság a rendkívül magas pertárgyértéket (989.179.779.-Ft) az okirati bizonyítékok közti ellentmondások feloldása nélkül határozta meg: a helység8i helyrajzi szám16. és helyrajzi szám17-ú

ingatlanok tekintetében a felperesek által becsatolt 2017 évi adó- és értékbizonyítványban szereplő (620.574.000 forint), kirívóan magas összeget a 2020. szeptember 10-én kiállított adó- és értékbizonyítványban ugyanezen ingatlanokra meghatározott összeg (23.504.520 forint) cáfolja.

[113] Sérlemzték az I-II.r. alperesek, hogy az elsőfokú bíróság az írásszakértő 166.600 forintos költségét kizárólag az I.r. alperes terhére számolta el annak ellenére, hogy az írásszakértő által vizsgált 3 jogügylet közül csak 1 esetben lettek a felperesek pernyertesek (2004. évi házassági vagyoni szerződés).

[114] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult az alperesek perköltségben marasztalása mellett.

[115] Az álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok teljeskörű és helytálló mérlegelésével állapította meg a tényállást, és az abból levont jogi következtetéseivel is egyetértettek.

[116] A felperesek kifejtették, hogy - a fellebbezésben írtakkal szemben - a megállapítási keresetnek az rPp. 123. §-ában foglalt előfeltételei az I.r. alperessel szemben fennállnak, ezáltal a megállapítási kereset előfeltételeit a III.r. alperes vonatkozásában is adottnak kell tekinteni, ugyanis a felperesek keresetével rendezni kívánt hagyaték jogi sorsa akkor is kihatna a III.r. alperesre, ha nem állna perben.

[117] A Pp. 123. §-ában foglalt feltételek fennállnak, ugyanis a jelen per tárgya nem a felperesek tulajdoni igényének érvényesítése, hanem - az örökhagyó házastársi közös vagyon jogcímén fennálló tulajdonjogának megállapításán keresztül - az érintett vagyonelemek hagyatéki vagyomba tartozásának megállapítása és azok hagyatéki osztályra kerülése a hagyatéki eljárás körében.

[118] Az örökhagyó jogán érvényesített, házastársi közös vagyon jogcímén fennálló tulajdonjog megállapítása iránti igény pedig nem kizárólag az örökhagyó gyermekeinek a túlélő házastárssal szemben fennálló közös joga, hanem az örököstársaknak, melyek közé I.r. felperes (helyesen: I.r. alperes) is beletartozik, a hagyaték tárgyának megállapítása iránti közös joga és igénye.

[119] A hagyaték tárgyának vitatására vonatkozó perjogi helyzet okozza (Hetv. 114. §), hogy a peres eljárást az örököstársakkal (I.r. alperessel és III.r. alperessel) szemben kell megindítani, még úgy is, hogy közben a felek között kényszerű pertársaság áll fenn.

[120] A fentiek miatt az I.r.-II.r. alpereseknek a megállapítási, illetve tűrésre irányuló kereseti kérelem előterjeszthetőségének cáfolatára irányuló fellebbezési érvelése alaptalan.

[121] A felperesek kitértek arra, hogy a hagyaték vonatkozásában az önrendelkezési joga a III.r. alperest (amennyiben nem kíván örökölni), a kényszerű pertársaság miatt nem az

öröklési jogi per keretei között illeti meg, hanem a kereset elbírálásának eredményétől függően lefolytatandó hagyatéki eljárás során.

[122] A felperesek kitértek arra, hogy a III.r. alperes az önrendelkezés jogát a 2023. január 3-án kelt elektronikus levelében gyakorolta, amelynek értelmében örökségét a felperesek részére ajánlotta fel.

[123] A felperesek az elsőfokú eljárásban előadott érveiket fenntartva, a Csjt. 27. § (1) bekezdésére hivatkozva hangsúlyozták, hogy helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság (az ítélet [79] pontja), hogy a házastársak – egyéb, különvagyoni források hiányában - kizárólag a közös vagyon terhére szerezhették meg az ítéletben felsorolt ingatlanokat.

[124] A felperesek álláspontja szerint az I.r. alperes nem tudta igazolni a házaskötést megelőzően rendelkezésre álló különvagyonának mértékét. Az I.r. alperes az 1989. évig szerzett különvagyont külföldi és belföldi cégek alapításával, és az azokhoz kapcsolódó gazdasági cselekményekkel 1993. évre már elhasználta, ezt követően pedig további, olyan különvagyoni forrást nem igazolt, ami bizonyítottan a perbeli ingatlanok megszerzésére fordítódott.

[125] A felperesek kiemelték, hogy a házaseleknek volt közös vagyona, ugyanis mindketten dolgoztak, abból jövedelmük származott; illetve az I.r. alperes különvagyont képező, valamint a közös gazdasági társaságaik osztaléka, továbbá az I.r. alperes „maszek” tevékenységéből származó adózatlan, átlagot meghaladó jövedelme is közös vagyonnak tekintendő, ami messzemenően fedezte a házastársak által megvásárolt ingatlanok vételárát.

[126] A felperesek kiemelték, hogy az I.r. alperes hamis okirat felhasználásával kívánta alátámasztani, hogy a házastársaknak közös vagyona nem volt, amelyből az a következtetés vonható le, hogy maga az I.r. alperes is közös szerzeménynek tekintette a perbeli ingatlanokat.

[127] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kifejtették, hogy az ingatlanszerzések kizárólag a házastársi közös vagyonból történhettek, ugyanis az I.r. alperes nem bizonyította, hogy az általa különvagyonként megjelölt források az életközösség fennállása alatt ténylegesen rendelkezésre álltak, illetve azok különvagyoni jellegét sem igazolta.

[128] Az I.r. alperes nem támasztotta alá, hogy a helység⁹i ingatlan bérbeadásából származó összegeket mikor, milyen formában, egy összegben vagy 1988-1995 évek során folyamatosan vette kézhez, illetve az sem, hogy az egyébként nem jelentős összegeket a szülője kizárólag neki, és nem a házastársaknak közösen ajándékozta.

[129] A bérleti díj odaajándékozását csak a testvére, tanúl elfogult és érdekelt tanúvallomása támasztja alá.

[130] A felperesek hivatkoztak e körben a PK. 281. számú állásfoglalásra, amely értelmében az házastársaknak adott, kisebb összegű ajándék általában a házastársi közös vagyonba tartozik.

[131] A felperesek hangsúlyozták, hogy nem áll rendelkezésre a cég² cég megszűnésére vonatkozó vagyonfelosztási dokumentum, valamint a 47.000,- CHF I.r. alperes részére történő kifizetést igazoló okirat sem. Az alperesek ezen vagyonelem I.r. alperesi különvagyonba tartozását csak valószínűsítik, de nem igazolták.

[132] Nem vehető figyelembe az I.r. alperes különvagyonaként a helység³i helyrajzi szám²⁰ú ingatlan eladásából származó bevétel sem. Az ingatlan ugyanis az I.r. felperes tulajdonát képezte, így az abból befolyt vételár is őt illette. Az I.r. alperes nem igazolta azt sem, hogy az ingatlan 1993. évi megvásárlásakor az 1.700.000.-Ft-os vételárat kizárólag az ő különvagyonából teljesítették.

[133] A peradatok nem támasztják alá az I.r. alperes azon állítását, miszerint néhai felesége a helység³i ingatlant az akkor kiskorú I.r. felperes nevére vásárolta abból az összegből, amelyet ő (I.r. alperes) a különvagyonából elszámolási és visszatérítési kötelezettséggel (kölcsonként) adott neki. Az I.r. alperes az általa állított kölcsönügyletről konkrét tényelődást nem tett, sem a kölcsön összegét, sem annak esedékességét, sem egyéb feltételeit nem közölte. Amennyiben pedig kölcsönadásra nem került sor, úgy az ingatlanvásárlás az I.r. felperes részére történő ajándéknak minősült. Az ingatlan értékesítéséből utóbb befolyt vételárral az I.r. alperes a sajátjaként rendelkezett, ez azonban nem teszi különvagyonná ezt a vagyonelemet.

A másodfokú döntés indokai

[134] Az I.r.-II.r. alperesek fellebbezése kis részben megalapozott.

[135] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között (rPp. 253. § (3) bekezdés) felülvizsgálva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a peradatok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetései – a helység¹i helyrajzi számlú ingatlan hagyatékhhoz tartozó tulajdon hányadának megállapítása, és a perköltség viselése – kivételével érdemben helytállóak.

[136] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló döntésének indokait a fellebbezésben foglaltakra (is) tekintettel az alábbiakkal egészíti ki.

[137] Az ítélettel szemben felhozott eljárásjogi kifogásokra tekintettel az ítéltábla a Pf.III.20.108/2022/5. számú végzésében kifejtettekre utalással kiemeli, hogy az örökösársak közötti (rPp. 51. § a) pontja szerinti) kényszerű pertársaságra tekintettel a Alperes³ (III.r. alperes) perben állása nem mellőzhető. Alperes³ általi keresetindítás hiányában erre csak a III.r. alpereskénti perbevonásával kerülhetett sor.

[138] A fellebbezési ellenkérelmükben helytállóan mutattak rá a felperesek, hogy a hagyaték körébe tartozó vagyon vitatott, ezért - Alperes³ felpereskénti perben állása (keresetindítása) hiányában - az örökösársak között fennálló, a kényszerű pertársaságot is megalapozó jogközösség (érdekközösség) fennállta mellett is, - sőt éppen emiatt - a törési kereset előterjesztése vele, mint III.r. alperessel szemben nem mellőzhető.

[139] A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak a felperesek a kereset alperes³ra, mint III.r. alperesre történő kiterjesztésével eleget tettek, így a jogvita érdemi elbírálásának további akadályja nem volt.

[140] Az ítéltábla előre bocsátja, hogy a felperesek nem nyújtottak be fellebbezést a keresetüket részben elutasító, továbbá az őket a II.r. alperes javára perköltségben marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezéssel szemben.

[141] Az alperesek a fellebbezésükben nem sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felek között a 2004. február 2. napjára dátumozott házassági vagyoni jogi szerződés nem jött létre.

[142] Ebből következően a fellebbezési eljárásban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a fellebbezésben megjelölt ingatlanok – a házastársi közös szerzés vélelmével szemben – az I.r. alperes különvagyonát képezik-e.

[143] Az ítéltábla etekintetben mindenekelőtt az alábbiakra mutat rá. Az I.r. alperes és a néhai örökhagyó házastársi életközössége utóbbi halálával, 2017. január 12-én szűnt meg. Ezzel az időponttal szűnt meg köztük a házastársi vagyoni közösség is.

Erre figyelemmel a 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptk.) 23. §-ának, továbbá a 27. §-ának értelmében a felperesek, mint a néhai örökhagyó házastárs jogutódai által a perben érvényesített vagyoni jogi igényekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) rendelkezései az alkalmazandóak.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az új Ptk. egyes rendelkezésein túl a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 27. §-ában, továbbá a 28. § (1) bekezdés a) és d) pontjában foglaltakra hivatkozott. A Csjt. 27. § (1) bekezdésének rendelkezései az új Ptk. 4: 37. §-ában, valamint a 4: 38. § (2) bekezdésében foglaltakkal, míg a Csjt. 28. § (1) bekezdés a), b) és d) pontjának rendelkezései az új Ptk. 4: 38. § (1) bekezdés a), b) és f) pontjában foglaltakkal azonos rendelkezéseket tartalmaznak. Az elsőfokú bíróság tehát a jogvita elbírálása során tartalmilag az irányadó jogszabályi rendelkezéseket alkalmazta, ítélete ezen rendelkezések keretei között érdemben felülbírálnak volt.

[144] Az örökhagyó és az I.r. alperes 1989-től 2017. január 12. napjáig házassági életközösségben éltek. A 2004. évi vagyoni közösséget megszüntető szerződés létrejött hiányában tehát abból kell kiindulni, hogy a házassági életközösség idejére köztük vagyoni közösség keletkezett, így osztatlan közös tulajdonuk mindaz, amit az életközösség 28

évi fennállta alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek, beleértve ebbe az I.r. alperes különvagyonának hasznát is (elsőfokú ítélet [49] bekezdés).

[145] A fentiekkel szemben az I.r. alperes bizonyítási érdeke volt annak igazolása, hogy a keresetben megjelölt és a házassági életközösség időtartama alatt megszerzett ingatlanok az I.r. alperes különvagyonát képezik.

[146] Az egyes ingatlanvásárlások körülményeinek részletes vizsgálatát megelőzően az ítéltábla nyomatékosan mutat rá arra, hogy pusztán abból a körülményből, hogy az érintett ingatlanok megszerzésének 1994-től 2009-ig tartó folyamata alatt az I.r. alperes rendelkez(het)ett különvagyonai forrással is, nem vonható le az a következtetés, hogy - a felek közös gazdálkodása eredményeként létrejött közös vagyon helyett - az ingatlanokat különvagyonai forrásból vásárolta, ezáltal azok az I.r. alperes különvagyonát képezik. A vásárlások és a különvagyonai pénzeszközhöz való hozzájutás esetleges időbeli egyezése sem igazolja önmagában az ingatlanok különvagyonai eredetét.

[147] Az ítéltábla - az I.r. alperes állításával szemben – osztotta a felperesek azon álláspontját, miszerint a feleknek a házasságuk 28 éves időtartama alatt (ezen belül az ingatlanvásárlások 2009-ig tartó folyamata alatt) keletkezett olyan közös vagyona, amely fedezetül szolgálhatott – a gazdálkodásuk volumenéhez képest nem jelentős értékű – ingatlanvásárlásokhoz.

[148] A felek mindegyike dolgozott, jövedelemre tett szert (175/2. irat). Ennek körében a közös vagyon gyarapodását szolgálta az I.r. felperes által az Alperes2-ből felvett osztalék (15.P.20.091/2019/116. jkv. 4.o. 7.,8.bek.), az osztrák bankszámlákon elhelyezett különvagyonai pénzeszközök után jelentkező árfolyamnyereség (15.P.20.091/2019/116. jkv. 5. o. 7. bek), valamint az I.r. alperes által eladásra megvásárolt, feljavított gépjárművekből származó jelentős mértékű, adózatlan jövedelem is.

[149] Az I.r. alperes testvére a fentiekkel egybehangzóan adta elő, hogy az I.r. alperes „... külföldről hozott be teherautókat, azokat megjavította, felújította, majd úgy értékesítette. Megtakarítása tehát ebből a munkájából is volt. Ezekből a megtakarításaiból földeket vásárolt, de ennek a részleteit nem tudom. ...” (15.P.20.091/2019/157.jkv. 5.o.5.bek.).

[150] A felperessel együtt dolgozó tanú3 tanú megerősítette, hogy a fuvarozási tevékenységet 1992-1993. év végéig végezték, és akként nyilatkozott, hogy „...Ez az összeg 1992-1993-ra havi átlagban felment 1,5 millió forintos bevételre. Alperesnek helység3on volt a telephelye, több gépjárművel rendelkezett egy idő után, a nyereség nagy részét fejlesztésre fordította...(.)...Ebből a tevékenységből volt megtakarított pénze...(.)...arról is tudok, hogy földet vett, de ennek a részleteit nem tudom.” (15.P.20.091/2019/157.jkv. 8.o.4.bek.).

[151] Az I.r. alperes személyes nyilatkozata és az azzal egybehangzó tanúvallomások alapján megállapítható, hogy mindkét házastárs, így az I.r. alperes szorgos munkájának eredménye is a közös vagyont gyarapította. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a házassági életközösség időtartama alatt befolyt jövedelmek közös vagyoni jellege független attól, hogy azt a házasság közti munkamegosztás körében az I.r. alperes „forgatta” és kezelte.

[152] A házas feleknek az árfolyamnyereségből, a különvagyoni cég osztalékából és az I.r. alperes gépjármű javító, értékesítő tevékenységéből származó jövedelméből olyan mértékű közös vagyon keletkezett, amely az életközösség alatt nemcsak a cég3 Kft.. megalapítására, de a 10.087.833 Ft értékű ingatlan megvásárlására is fedezetül szolgálhatott.

[153] Az ítéltábla itt tér ki arra, hogy a valótlan okirat felhasználása az I.r. alperes által éppen annak a bizonyítéka, hogy a házas feleknek közös vagyona, megtakarítása keletkezett, amelyet az I.r. alperes a valótlan tartalmú okirattal kívánt a saját különvagyona körébe vonni.

[154] Ezt követően az ítéltábla vizsgálta az ingatlanok megvásárlásának finanszírozására szolgáló, az I.r. alperes által megjelölt, már az életközösség időtartama alatt keletkezett „egyéb” pénzforrások különvagyoni eredetét.

[155] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletének [82] pontjában kifejtettekkel abban a körben, hogy a helység9i ingatlan 1997. szeptember 18-i eladásából származó 5.250.000 Ft, a cég2 megszűnése után kiadott 7.729.440 Ft értékű vagyon, valamint id. Alperes1 után 2008. május 9-én örökölt ingatlanrész 53.525 Ft-os értéke az I.r. alperes különvagyont képezi.

[156] A fellebbezésben foglalt érvekre tekintettel különvagyoni pénzforrásként fogadta el az ítéltábla a szülők haszonélvezeti joga alapján általuk bérbeadott helység9i ingatlanból 1988 - 1995. között befolyt, és az I.r. alperes részére ajándékba adott, összesen 493.786 Ft bérleti díjat is.

[157] A rendelkezésre álló peradatok azonban nem támasztják alá, hogy az I.r. felperes nevén nyilvántartott helység3i ingatlanból befolyt 1.700.000 Ft összegű vételár az I.r. alperes különvagyona.

[158] A helység3i ingatlannak az - egymással vegyülő külön és közös vagyon forrásokból – adóelkerülési cézzal az I.r. felperes részére történő megvásárlása nem ad alapot annak megállapítására, hogy a helység3i ingatlan az I.r. alperes különvagyont képezne, így az abból befolyt vételár különvagyoni jellegét sem igazolja.

[159] Az I.r. alperes ugyanis nem igazolta, hogy az ingatlan I.r. felperes részére történő megvásárlására - a házasságkötés 4 éve alatt szerzett, a felek rendelkezésére álló közös vagyon helyett - kizárólag a különvagyonából került sor, illetve nem bizonyította azt sem, hogy a vásárlásra adott összeget milyen jogcímen (ajándék, kölcsön) biztosította a gyermeke részére ingatlant vásárló örökhagyónak.

[160] Abból, hogy a felek egy ausztriai bankban lévő számláról fizették meg a vételárat, nem vonható le következtetés a felvett pénz közös- vagy különvagyoni eredetére, figyelemmel arra, hogy a házastársak közös vagyoni pénzeszközeivel is az I.r. alperes rendelkezett.

[161] A kifejtettek alapján tehát az állapítható meg, hogy az I.r. alperes által a fellebbezésben hivatkozott különvagyoni pénzforrásokból 1994. és 2009. között összesen 13.526.751 Ft állhatott rendelkezésre.

[162] Az ítéltábla ismételten kiemeli, hogy az I.r. alperes bizonyítási érdeke nemcsak arra terjed ki, hogy az érintett ingatlanok megszerzésének 15 éve alatt az I.r. alperesnek rendelkezésére állt a vételárak összegének megfelelő mértékű, azaz legalább 10.087.833 Ft különvagyon, hanem az I.r. alperesnek azt is bizonyítania kellett volna, hogy az adott ingatlan megvásárlására a rendelkezésre álló közös vagyon helyett éppen az I.r. alperesnek a vásárlás időpontjában rendelkezésre álló különvagyonából került sor.

[163] Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást akként, hogy az I.r. alperes a közös szerzés vélelmével szemben nem tudta igazolni, hogy az érintett ingatlanokat – az alvagyonok vegyülése mellett – a saját különvagyonából vásárolta, azaz az általa megjelölt különvagyoni pénzforrásokat éppen az adott ingatlanok megszerzésére fordította.

[164] A fellebbezésben részletesen kimunkált ingatlanvásárlásokat (fellebbezés 13. oldal) egyenként vizsgálva az alábbiak állapíthatók meg.

[165] Az helység7i helyrajzi szám21ú ingatlan megszerzésének forrásaként maga az I.r. alperes is a házaskötés előtt megszerzett vagyonát jelölte meg.

[166] A peradatok azonban nem támasztják alá, hogy az ingatlan 1994. évi megvásárlásakor, azaz a házasság 5. évében az I.r. alperes még rendelkezett a házasság előtt megszerzett pénzforrásokkal. A több tízmilliós törzstőkéjű különvagyoni cégek 1992 - 1993. évi megalapítását követően, - illetve a közös és különvagyoni bevételek folyamatos visszaforgatásának eredményeként keletkező közös vagyon mellett -, az I.r. alperes nem tudta bizonyítani, hogy 1994. évben az helység7i helyrajzi szám21ú ingatlan 4.000.000 Ft-os vételárát az 1989. előtt szerzett különvagyonából fizette meg.

[167] Az alvagyonok fentiek szerinti vegyülése, és a jövedelmek folyamatos visszaforgatása mellett nem tekinthető bizonyítottnak az sem, hogy a helység8i helyrajzi szám22 helyrajzi számú ingatlan 1996. január 16-i megvásárlására éppen a felek gazdálkodásához viszonyítva elenyésző mértékű és 7-8 éven keresztül, évenként nem jelentős összegben juttatott, ajándékba kapott bérleti díjból került sor.

[168] A fentiekben részletezett közös jövedelmek (osztalék, autóértékesítések, árfolyamnyereség, földbérleti díjak) mellett az I.r. alperes nem jelölt meg olyan bizonyítékot, amely igazolná, hogy az 1997-ben 5.250.000,- Ft összegben és 1999-ben 7.729.440,- Ft összegben befolyt, az I.r. alperes különvagyonának minősíthető összegek szolgáltak fedezetül a két évvel később, 2001 évben megvett helység6i helyrajzi szám14-ú ingatlan, valamint a 7-8 évvel később, 2006-2008-ban megvásárolt helység1i, és a 2009-ben megszerzett helység5i földek megvásárlására is.

[169] A kifejtettek alapján helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a perbeli ingatlanok $\frac{1}{2}$ arányban az örökhagyó ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonába kerültek, ezért azok a hagyatéki tárgyat képezik.

[170] Figyelemmel arra, hogy a helység1 külterület helyrajzi szám1-ú ingatlan $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadát az I.r. alperes ajándékozás jogcímén szerezte meg, így az az I.r. alperes különvagyonát képezi, ezért a házastársi közös vagyonba csak az ingatlan adásvétel jogcímén megszerzett $\frac{3}{4}$ része tartozik. Ennek $\frac{1}{2}$ része (az egész ingatlan $\frac{3}{8}$ tulajdoni hányada) tekinthető az örökhagyó tulajdonának. (P.20.082/2018/7. irat 21. sz. melléklet)

[171] Az ítéltábla az örökhagyó jogképessége hiányában (Ptk. 2:4. §) mellőzte az ingatlan-nyilvántartás megkeresését a tulajdonosváltás elhunyt örökhagyó javára való átvezetése céljából.

[172] A felperesek, mint örökösök tulajdonszerzésének ingatlan-nyilvántartásban való átvezetése tárgyában a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (Htv.) 91. § (2) bekezdése alapján – a hagyatéki eljárás befejezését követően – a közjegyző intézkedik.

[173] Részben megalapozott azonban a fellebbezés a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezések tekintetében.

[174] Az elsőfokú bíróság ugyanis nem vette figyelembe, hogy a felperesek a II.r. alperesi kft. $\frac{1}{2}$ arányú, 250.000.000,- Ft értékű üzletrésze tekintetében az I.r. alperessel (mint tulajdonossal) szemben pervesztesek lettek. Így az I.r. alperessel szemben előterjesztett összesen 602.009.515,- Ft pertárgyértékű követelésük 350.509.515,- Ft erejéig lett alapos, azaz a pernyertességük aránya az I.r. alperessel szemben érvényesített kereset körében az elsőfokú ítéletben írtak helyett 58%-42%.

[175] Az rPp. 81. § (1) bekezdés értelmében a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján elszámolható ügyvédi munkadíjból a javukra a pernyertességi arányuk szerint 1.666.200,- Ft számolható el; a felmerült összesen 279.312,- Ft szakértői költségéből (112.712,- Ft orvosszakértő + 166.600,- Ft írásszakértő) a pernyertességi arányuk szerint 162.000,- Ft vehető figyelembe, míg a felmerült 1.507.000,- Ft elsőfokú illetékből a javukra 753.500,- Ft számolható el: mindösszesen tehát 2.581.700,- Ft elsőfokú perköltségre tarthatnak igényt, amely összeg csökkentendő a felperesek által az I.r. alperesnek fizetendő - a hatályon kívül helyező végzés alapján megállapított másodfokú perköltségek pernyertességi arány szerint elszámolt - 846.800,- Ft-os összegével.

[176] A fentiek eredőjeként az I.r. alperes köteles megfizetni a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.734.900,- Ft összegű elsőfokú perköltséget.

[177] Az ítéltábla kitér arra, hogy az elsőfokú bíróság a csatolt, 2017.augusztus 9-i adó- és értékbizonyítvány alapján helyesen vett figyelembe a helység8i helyrajzi szám16 és/12. hrszú ingatlanok forgalmi értékeként 620.574.000,- forintot. Az ingatlanon végzett beruházások értéknövelő hatásának megítélése magyarázatul szolgálhat a későbbiekben kiadott, és az alperesek által hivatkozott adó- és értékbizonyítványban írt jelentős eltérésre.

[178] A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a rPp. 253.§. (2) bekezdése alapján a helységli külterület helyrajzi szám1-ú ingatlan hagyatékhoz tartozó tulajdoni hányada és az elsőfokú perköltségviselés tekintetében - a rendelkező részben írtak szerint - részben megváltoztatta, míg egyebekben azt helybenhagyta.

[179] A másodfokú eljárásban a felperesek a per főtárgyát tekintve 100%-ban pernyertesek lettek, így a rPp.78.§. (1) bekezdése alapján a fellebbezési pertárgyérték 350.500.515,- Ft után a felhívott rendelet szerint elszámolható 2.850.000,- Ft + áfa = 3.619.500,- Ft ügyvédi munkadíjra tarthatnak igényt az I.r. alperessel szemben.

[180] Az I.r. alperes által a fellebbezésére tévesen lerótt 2.500.000,- Ft fellebbezési illeték (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII.tv. (Itv) 51.§. (1) bekezdés) visszaigényléséről az ítéltábla az Itv. 80.§. (1) bekezdés f) pontja alapján rendelkezett.

Győr, 2024. október 16.

Dr.Maurer Ádám s.k.
a tanács elnöke

Dr.Sarmon Hedvig s.k.
előadó bíró

Dr.Zsitva Ágnes s.k.
bíró